

Masaryk a filosofie

Autor se ve své práci pokusil o vypracování odlišného metodologického přístupu k Masarykově filosofii, než je obvyklé v běžné literatuře o této osobnosti. Nespokojil se s chronologickým postupem nebo jen postupem tematickým, jaký se prosadil v bohaté masarykovské literatuře, o níž má celkem dostatečný přehled, i když to není a nemusí být přehled vyčerpávající. Jak si stanovil v úvodu své práce (s.12), Masarykovu filosofii bude sledovat na třech rovinách. První rovinou má být myšlení autora, kterého Masaryk analyzuje, druhou rovinou samotné Masarykovo promyšlení dané filosofie, na třetí rovině se má čtenář dozvědět o tom, jak se na Masarykovo pojetí dané výchozí filosofie dívají jiní autoři, pokud se mi daří věrně zachytit interpretační intenci předkladatele práce. Kterým textům se autor chce věnovat? Je to Platonova filosofie, dále pak Bacon, Pascal, Locke, Leibniz, Hume, Buckle, a nakonec Comte, Feuerbach a Mill (někdy psáno s překlepem Mille, s.12). Jsou to bezesporu autoři, kteří na Masaryka tak či onak působili, a jistě stojí za to vysledovat, jak konkrétně s nimi Masaryk pracoval a jaké interpretační posuny lze v jeho díle případně nalézt. Kdyby autor byl v této snaze důsledný, byla by to zajisté záslužná a mnohdy objevná práce.

Této výkladové struktury se však předkladatel důsledně drží pouze v některých částech, a v jiných ji opouští, především v kapitole třetí „Sebevražda a Masarykův posun v metodologii“. Děje se tak se zdůvodněním, že zde žádného myslitele nenalezl, tj. nelze údajně uvažovat o tom, že Masaryk byl ovlivněn jinými autory (zdůvodnění je až v závěru práce na s. 58, nikoliv tam, kde bychom ho čekali, tedy na začátku příslušné kapitoly). Tím se však relativizuje a zpochybňuje zvolená výkladová metoda. Zároveň se mi to jeví jako přehlédnutí Durkheima a dalších autorů, jejichž práce se mohly dát do vztahu k Masarykovu pojetí sebevraždy. (Na s.48 se dokonce uvádí Paloušovo zjištění, že k Masarykově Sebevraždě existuje paralela v podobě Teorie dějin T.H. Bucklea, ale o něm se v kapitole o sebevraždě nepíše.)

V práci je věnovaná značná část kapitole o platonských vlivech na Masaryka. Řekl bych, že je to kapitola nejpovedenější, která se celkem drží vytčené výkladové struktury, tj. je tu výchozí text (Platónova Ústava), Masarykovy komentáře, a na závěr jiní autoři, kteří se vyjadřují o Masarykově pojetí Platona, resp. uvažují o tom, zda byl Masaryk platonikem. Naskýtá se zde závažné filosofické téma, jímž je vztah mezi Masarykem platonikem a Masarykem pozitivistou, které považuji za jednu z hlavních výzev pro masarykovské bádání. Toto této však není dostatečně jasně nastoleno a spíše vůbec nevykrytalizuje. Kapitoly o Masarykovi pozitivistovi nejsou v dialogu s kapitolou o Masarykovi platonikovi. Byl v Masarykově pozitivismu Platón skutečně vytěsněn nebo zde nadále žije, byť v jistých proměnách? Viz Masarykův výrok, několikrát citovaný, že celý život zůstal platonikem.

Přes tato opomenutí a narušení vytčené výkladové struktury je třeba říct, že autor čerpá z bohaté primární a sekundární literatury a zvláště je třeba ocenit jeho snahu o metodicky neotřelý přístup k Masarykovi.

Práci doporučuji k obhajobě.